

บทที่ 2

การทบทวนเอกสาร/วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการทำรายงาน สหกิจ ศึกษาในหัวข้อ บทบาทหน้าที่ของผู้ช่วยผู้กำกับ ภาพยนตร์ เรื่อง “Secret Side” ลับ ลวง หลอก” บริษัททริสตูดิโอ จำกัด มุ่งเน้นในการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้ช่วยผู้กำกับ และ เรียนรู้เทคนิคการผลิตภาพยนตร์เรื่อง “Secret Side” ลับ ลวง หลอก ควบคู่กัน ไปด้วยกับการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้จัดทำ ได้สรุปแนวคิดที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์

2.1.1 แนวความคิดและทฤษฎีทางการสื่อสาร

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเทคนิคการกำกับภาพยนตร์

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเตรียมการกำกับภาพยนตร์

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับงานการกำกับภาพยนตร์ในการถ่ายประจำวัน

บทบาทหน้าที่ของผู้ช่วยผู้กำกับ นั้นต้องได้เจอพบปะกับผู้คนมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อประสานงานของทีมต่างๆให้เข้าใจได้โดยตรงกัน การบริหารจัดการเวลาในการถ่ายทำว่า จะต้องถ่ายอะไรก่อนและหลัง ต้องมีไหวพริบในการแก้ไขปัญหา และต้องมีประสบการณ์สูง รู้หลักการของภาพยนตร์ว่า ภาพยนตร์นั้นมีการเล่าเรื่องโดยรูปแบบไหนอย่างไร เป็นงานที่ต้องใช้ความเข้าใจไม่แพ้กับ ผู้กำกับ เลย ต้องมีการรับแรงกดดันได้สูง เพราะงานทุกอย่างนั้นมีความเร่งรีบรวมทั้งต้องทำงานกับคนหมู่มากซึ่งจะต้องมีปัญหามาอีกมากมาย ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าบทบาทหน้าที่ของจะต้องมีการใช้หลักแนวคิดและทฤษฎีเข้ามาเกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์

2.1.1 แนวความคิดและทฤษฎีทางการสื่อสาร

สมิต สัจฉกร (2547) ได้กล่าวถึงแนวคิดไว้ดังนี้ คือ การบริหารในองค์กรต่างๆ ได้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปแล้วว่า ความสำเร็จและคุณสมบัติข้อหนึ่งที่สำคัญที่ต้องมีอยู่ในตัวของผู้นำยุคใหม่ก็คือ การเป็นผู้มีทักษะในการสื่อสารสามารถถ่ายทอดความคิดอ่านของตนเองสู่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างเข้าใจ วิลเลียม อาร์ แวนเดอซา (William R. Van Dorsal) ได้กล่าวไว้น่าสนใจว่า เพื่อให้องค์กรก้าวไปถึงเป้าหมายได้อย่างราบรื่นได้นั้น ผู้นำต้องมีความเข้าใจว่าผู้ปฏิบัติงานในองค์กรจะต้องได้รับ การชี้แจงบอกกล่าวให้ทราบถึงข่าวสารต่างๆที่จำเป็นในเรื่องสำคัญขององค์กรซึ่งได้แก่

1. นโยบายทั่วไปขององค์กรรวมทั้งโครงสร้างและการดำเนินงานขององค์กร
2. วัตถุประสงค์ หรือ ความมุ่งหมายขององค์กร
3. ผลงานต่างๆ ที่องค์กรได้กระทำไปแล้ว เช่น กิจกรรมด้านต่างๆ ความเจริญก้าวหน้าและความสำเร็จที่องค์กรได้รับ
4. แผนงานในอนาคตระยะยาว ซึ่งหมายรวมถึงแผนระยะสั้น และระยะยาว

จึงกล่าวได้ว่า การสื่อสารในองค์กรที่ดีย่อมเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารตลอดเวลา สะดวกและรวดเร็วที่สุด การถ่ายทอดข่าวสารอย่างมีระบบสามารถที่จะปรับแนวทางการปฏิบัติและนโยบายให้สอดคล้องไปตามสภาพแวดล้อมได้อย่าง เช่น งานของผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์ที่มักมีกระบวนการในการปฏิบัติงานอยู่ 3 ขั้นตอน (3P) ซึ่งทั้ง 3 ขั้นตอนนี้ ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์จะต้องสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ในระดับต่างๆ ที่รับนโยบายและแผนงานเพื่อไปปฏิบัติงานตามคำสั่งวิธีการสื่อสารเพื่อที่จะอธิบายถึงแผนงานให้กับบุคลากรเหล่านั้นได้อย่างเข้าใจและมีกระบวนการ จึงสามารถทำให้งานสำเร็จตามเป้าหมายได้ซึ่งมีวิธีการสื่อสารดังนี้

1. การสื่อสารทางเดียว
2. การสื่อสารสองทาง
3. การสื่อสารแบบเป็นทางการ
4. การสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ
5. การสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำและการเขียน
6. การสื่อสารโดยไม่ใช้ถ้อยคำ
7. การสื่อสารจากบนลงล่าง
8. การสื่อสารจากล่างขึ้นบน

ภายใต้สถานการณ์ต่างๆ การปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์ ย่อมต้องใช้การสื่อสารในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือหลายครั้งที่ต้องใช้ทั้งสองอย่างควบคู่กันไปหรืออาจจะเกือบทั้งกระบวนการของการสื่อสารก็เป็นได้ ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์ต้องเรียนรู้และตระหนักเสมอว่างานของผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์ เป็นงานที่ปฏิบัติงานแต่เพียงผู้เดียวไม่ได้ แต่เป็นงานที่ต้องสื่อสารกับผู้คนต้องร้องขอต้องชักจูงโน้มน้าว กระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาดำเนินงานตามแผนงานที่ได้วางไว้ อย่างเข้าใจและตรงตามแผน ซึ่งการจะทำเช่นนั้นได้ก็ต้องยึดหลักในการสื่อสาร 7 ประการ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลดังนี้

1. ความน่าเชื่อถือ (Credibility) ของข่าวสารและวิธีการส่งข่าวสาร ผู้รับข่าวสารจะต้องมีความเชื่อมั่นในผู้ส่งข่าวสาร
2. ความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม (Context) ความสำคัญของเรื่องนี้อยู่ที่ท่าทางคำพูดภาษาที่เหมาะสมนอกเหนือไปจากสังคม วัฒนธรรมหรือสภาพแวดล้อมอื่นๆ
3. เนื้อหาสาระ (Content) ข่าวสารที่ดีจะต้องมีความหมายต่อผู้รับข่าวสาร มีลักษณะน่าสนใจและเป็นเรื่องราวที่อาจจะให้ทั้งความพึงพอใจหรือไม่พอใจ พร้อมกับมีการชี้แจง และแนะนำให้มีการตัดสินใจ
4. บ่อยสม่ำเสมอต่อเนื่องกัน (Continuity and Consistency) การสื่อข่าวสารจะได้ผลต้องส่งอย่างสม่ำเสมอติดต่อกัน หรือ มีการย้ำเพื่อเตือนความทรงจำหรือเปลี่ยนทัศนคติ
5. ช่องทางข่าวสาร (Channels) ข่าวสารจะเผยแพร่ได้ดีต้องส่งให้ถูกช่องทางของการสื่อสารนั้นๆ โดยมองหาช่องทางที่เปิดรับข่าวสารที่เราจะส่ง และถูกส่งสายงาน กรมกองหน่วย หรือโดยวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ส่งถึงตัวบุคคลโดยตรงจะรวดเร็วกว่า หรือส่งที่บ้าน ได้รับเร็วกว่าการส่งไปให้ที่ทำงาน เราควรเลือกช่องทางที่ได้ผลเร็วที่สุด
6. ความสามารถของผู้รับ (Capability of Audience) การสื่อสารที่ถือได้ว่าได้ผลนั้นต้องใช้ความพยายามหรือแรงงานน้อยที่สุด การสื่อสารจะง่ายสะดวกก็ขึ้นอยู่กับความสามารถในการรับของผู้รับ ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น สถานที่ โอกาสที่อำนวย อุปนิสัย ความรู้ เป็นต้น
7. ความแจ่มแจ้ง (Clarity) ข่าวสารต้องง่าย ใช้ภาษาที่ผู้รับเข้าใจมีความมุ่งหมายเดียวอย่าคลุมเครือ

ในการทำงานของผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์ นอกจากการต้องเข้าใจเทคนิคแนวคิดในการสื่อสารกับบุคคลทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ไม่คลาดเคลื่อน สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อบุคคลต่อหน่วยงาน ก่อให้เกิดพลังสามัคคีในอันที่จะร่วมร่วมใจและก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในเป้าหมายของการทำงาน อาจกล่าวได้ว่า ความสำเร็จในงานของผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์ ส่วนหนึ่งก็คือความสามารถในการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนทีมงานทั้งหมดให้เดินหน้าไปในเป้าหมายเดียวกันและอย่างมีความเข้าใจและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์

อินดี้ ฟิล์ม (2558) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์ไว้ ดังนี้ ผู้ช่วยผู้กำกับ ทำหน้าที่ช่วยผู้กำกับทุกด้าน โดยปกติก็จะแบ่งเป็น ผู้ช่วยผู้กำกับ 1 ผู้ช่วยผู้กำกับ 2 ผู้ช่วยผู้กำกับ 3 (อาจมีแค่ 1 คน หรือ 3 คนก็ได้) ทำหน้าที่คอยจัดการให้สิ่งที่ผู้กำกับต้องการนั้นออกมาเป็นรูปเป็นร่างได้ ถ้าในขั้นเตรียมงานก่อนวันถ่ายทำ ผู้ช่วยผู้กำกับก็จะช่วยในด้านการคัดเลือกนักแสดง การจัดให้นักแสดงมาซ้อม มาลองเสื้อผ้า จัดตารางเวลาการถ่ายทำ ดูแลและตามงานในฝ่ายต่าง ๆ ให้กับผู้กำกับ เช่น งานด้านฉาก Prop เสื้อผ้า สถานที่ถ่ายทำ พอมมาถึงในกองถ่าย ก็

ต้องคอยประสานงานในฝ่ายต่าง ๆ ขณะที่ทำการถ่ายทำ เช่น ดูแลเรื่องการแต่งตัวแต่งหน้านักแสดง ให้เป็นไปตามกำหนดการและตามที่คุณกำกับต้องการ ดูแลการเช็คฉาก Prop ให้เป็นไปตามที่คุณกำกับ บอก เช็คว่ากล้อง ไฟ เสียง พร้อมไหม การถ่ายทำเป็นไปตามแผนที่วางไว้ไหม ผู้กำกับต้องช่วยให้ การถ่ายทำเป็นไปตามตารางเวลา ไม่เกินกำหนด ช่วยผู้กำกับในการ โยกย้ายตารางการถ่ายทำให้ เหมาะสมกับสถานการณ์ หากมีปัญหาอะไรในเรื่องต้นที่สามารถแก้ไขได้ก็ต้องแก้ไขในระดับหนึ่ง ก่อนที่จะถึงมือผู้กำกับ เรียกได้ว่าเป็นมือเป็นเท้าของผู้กำกับเลย แล้วผู้ช่วยผู้กำกับ 1 จะมีอำนาจ มากกว่า ผู้ช่วย 2 มากกว่าผู้ช่วย 3 ซึ่งผู้ช่วย แต่ละคนก็จะมีหน้าที่แตกต่างกันไป ถ้าตามหน้าที่จริงๆ แล้วผู้ช่วยผู้กำกับจะมีหน้าที่ในการช่วยผู้กำกับ ในส่วนของการจัดการไม่ใช่ส่วนของความคิด สร้างสรรค์ กองถ่ายดำเนินงานได้อย่างลื่นไหล ถ่ายครบตามที่ตั้งไว้ทุกไว้ ไม่มีปัญหาเล็กน้อยมาให้ กวนใจผู้กำกับ และที่สำคัญช่วยให้งบประมาณไม่บานปลายอีกด้วย แบ่งออกตามหน้าที่ดังนี้

1. ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนต์ 1

หน้าที่ของผู้ช่วยผู้กำกับ 1 คือการจัดการในภาพรวมของงานสร้าง การคำนวณคิวถ่าย วาง คิว ดำเนินการหน้ากอง อำนวยความสะดวกต่างๆ โดยการเป็นสื่อกลางให้ผู้กำกับกับทีมงาน ผู้ช่วยผู้ กำกับ 1 ต้องเป็นคนที่รู้จักผู้กำกับดีที่สุด รู้แม้กระทั่งว่าผู้กำกับคนนี้ทำงานช้า ทำงานเร็วแค่ไหน แนวคิดในการทำงานเป็นอย่างไร และจะจัดการกองถ่ายให้เคลื่อนไหวไปในทิศทางนั้น แจ้งทีมงาน ฝ่ายต่างๆ ให้รับรู้ เพื่อให้เวลาที่ผู้กำกับ มาอยู่หน้ากองแล้วมีทุกอย่างที่ผู้กำกับต้องการ เตรียมไว้หมด เวลาผู้ช่วยผู้กำกับ 1 ทำงานนี้ต้องละเอียดมาก ลืมอะไรอย่างเดียวย่ออาจหมายถึงหายนะเลยก็ได้ และ อาวุธหลักของผู้ช่วยผู้กำกับ 1 คือ วิทยุสื่อสาร กับเอกสาร อาจจะมีโทรโข่งด้วยเวลาเสียงแหบ งานหน้ากองของผู้ช่วยผู้กำกับ 1 คือ รับผิดชอบในการถ่ายทำ นำเสนอผู้กำกับว่าถ่ายอันไหนก่อนอัน ไหนหลังแล้วงานจะเร็วขึ้น สะดวกกับทุกฝ่าย อันนี้เป็นเรื่องของการจัดการ เช่น ถ่ายอันนี้กับอันนี้ ด้วยกันจะไฉ่ยังไม่ต้องย้ายไฟ ประหยัดเวลา ช่วยในการทำงานให้ราบรื่นได้ดียิ่งขึ้น

2. ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนต์ 2

ถ้าผู้ช่วยผู้กำกับ 1 อยู่หน้าเซ็ต ผู้ช่วยผู้กำกับ 2 ควรจะอยู่รอบเซ็ต คอยซ่อมมบตนักแสดง ดู ความเรียบร้อยภายนอก ก่อนที่จะเข้าไปถึงหน้าเซ็ต คอยประสานตามนักแสดง ตรวจสอบเช็ควงอุปกรณ์ ประกอบฉากก่อนถ่าย ถ้ามีอะไรไม่ชอบมาพากลต้องรีบแจ้งผู้ช่วยผู้กำกับ 1 ให้สลับปรับเปลี่ยน เบรกคิวเพื่อไม่ให้กองถ่ายหยุดชะงัก ดูแลในเรื่องที่ผู้ช่วยผู้กำกับ 1 มองข้าม เช่น ฉากนี้นักแสดง ต้องตกรน้ำ ผู้ช่วยผู้กำกับ 1 อาจจะมองเรื่องเสื้อดับเบิลไว้ (เสื้อ 2 ตัว) แต่ผู้ช่วยผู้กำกับ 2 จะมองเรื่อง ผ้าห่ม เป็นคนที่คิดว่านักแสดงเมื่อขึ้นมาจากน้ำแล้วจะต้องหนาว ควรมีผ้าห่มให้ระหว่างนักแสดง รอจัดไฟ ก็ผู้ช่วยผู้กำกับ 2 คนนี้แหละ อีกหน้าที่ของผู้ช่วยผู้กำกับ 2 คือ จัดหานักแสดงประกอบ ต้องดูที่บุคลิกเข้ากับท้องเรื่อง จัดเตรียมนักแสดงประกอบ บิวท์ให้เขาสนุกกับงาน ก่อนจะไปถึง หน้าเซ็ตเพื่อความสะดวกและเรียบร้อยในการถ่ายทำ

3. ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์ 3

ผู้ช่วยผู้กำกับ 3 จะอยู่หน้าเซต ทำทุกอย่างที่หน้าเซตต้องการ ไม่ว่าจะป็นดัมมี่ให้เขาจัดแสงวางกล้อง คอยบอกตำแหน่งนักแสดง ปล่อยคิวตัวประกอบ บอกฝ่ายจัดการให้คอยกันรถที่จะโผล่เข้ามาในเฟรม คอยประสานกับผู้กำกับและผู้ช่วยผู้กำกับ 1 ในการขยับกล้องให้ตรงใจผู้กำกับ ถ้างานสเกลใหญ่ขึ้นควรจ้างคนเพิ่มครับ มีตัวประกอบเป็นร้อยต้องปล่อยก็จ้างผู้ช่วยผู้กำกับ 4 5 6 มาเพิ่ม ไม่ใช่เอาผู้ช่วย 2 มาอยู่ตรงนี้ด้วย เพราะงานของฝั่งผู้ช่วย 2 จะหลุดทันทีครับ พอผู้ช่วย 2 มาอยู่ตรงนี้ ก็ไม่มีคนเตรียมบทนักแสดงในซีนถัดไป ไม่มีคนตรวจอุปกรณ์ประกอบฉาก งานจะหลวมและไม่ลื่นไหล

งานผู้ช่วยผู้กำกับนั้นจึงเป็นงานที่สำคัญ ถ้าไม่มีผู้ช่วยผู้กำกับงานก็อาจจะชุกชลักไปทั้งวัน งานไม่ลื่น หงุดหงิด สุดท้ายอาจจะถ่ายได้ไม่ครบตามที่วางเอาไว้ ทำให้งานจะประสบกับปัญหาที่ตามมาได้ เพราะฉะนั้นหน้าที่ของผู้ช่วยผู้กำกับควรที่จะยึดถึงแนวคิดหน้าที่สำคัญในการทำงานของส่วนต่างๆเอาไว้ เพื่อที่จะได้งานออกมาที่ดี ราบรื่น และงานเสร็จตามเวลาที่กำหนดอีกด้วย

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเทคนิคการกำกับภาพยนตร์

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเตรียมการกำกับภาพยนตร์

แนวคิดเกี่ยวกับการเตรียมการกำกับภาพยนตร์ที่จะกล่าวดังต่อไปนี้นี้เป็นเพียงแนวคิดในฐานะของผู้กำกับภาพยนตร์ ที่จะป็นเทคนิคการกำกับภาพยนตร์ให้ออกมาได้ตามขั้นตอน เพราะการกำกับภาพยนตร์นั้นก็มีขั้นตอนในการทำงานต่างๆมากมาย ดังต่อไปนี้

1. ความหมายและความสำคัญของการเตรียมกำกับภาพยนตร์

การเตรียมกำกับภาพยนตร์ หมายถึง การที่ผู้กำกับภาพยนตร์วางแผน และกำหนดการถ่ายทอครบภาพยนตร์เป็นการแสดงจริงเพื่อการถ่ายทำ หรือ เรียกว่าการกำหนด (Blocking) โดยอาศัยผลจากการศึกษาวิเคราะห์และตีความบทภาพยนตร์อย่างละเอียดลออ และพิถีพิถันการเตรียมกำกับภาพยนตร์นี้เป็นงานที่ต้องทำล่วงหน้าก่อนการถ่ายทำ และถือได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้การปฏิบัติงานของผู้กำกับภาพยนตร์ในขั้นตอนการถ่ายทำมีความคล่องตัว และทำให้สามารถสร้างสรรค์ภาพยนตร์ที่สื่อความหมายของเรื่องราวไปสู่ผู้ดู ได้ตรงตามความต้องการของบทภาพยนตร์

ภาพยนตร์ที่ปรากฏแก่สายตาผู้ดูนั้น มีความสำคัญอย่างมากในการถ่ายทอความหมายในเนื้อหาของบทภาพยนตร์ การถ่ายทอครบภาพยนตร์ออกมาเป็นการแสดงหรือเป็นภาพที่มีความสำคัญมาก เพราะสิ่งนี้จะมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการตัดสินใจคุณภาพของผู้กำกับภาพยนตร์ ในการกำกับภาพยนตร์การเตรียมงานด้านนี้จึงต้องทำด้วยความระมัดระวังและทำให้เสร็จล่วงหน้าก่อนลงมือถ่ายทำภาพยนตร์จริง อยู่ในงานขึ้นนี้อย่างไรก็เป็นเสมือนแบบร่าง เพราะในขั้นตอนการ

ถ่ายทำอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปอีกตามลักษณะของสถานที่การถ่ายทำจริงหรือตามความรู้สึกของผู้แสดง หรือตามเหตุการณ์เฉพาะหน้าอื่นๆ แต่การเตรียมการให้เสร็จเรียบร้อยก่อนการถ่ายทำเป็นสิ่งจำเป็น

ช่วงเวลาในการลงมือถ่ายทำภาพยนตร์ ไม่ใช่เวลาจะมาคิดตีความหรือค้นหาความหมายความต้องการของบทภาพยนตร์ และคงไม่มีผู้กำกับคนไหนมีเวลา เงิน บุคลากร หรืออุปกรณ์เพียงพอที่จะทำเช่นนี้ได้ เพราะฉะนั้น ผู้กำกับภาพยนตร์จึงต้องเตรียมการกำกับภาพยนตร์ให้แล้วเสร็จล่วงหน้า และจัดบันทึกรายละเอียดไว้ เพราะด้วยการทำเช่นนี้ความคิดทั้งหมดจะไม่สูญหายหรือเขวไปกับความประทับใจ หรือความบังคลาใจชั่ววูบที่เกิดขึ้นในขณะที่ถ่ายทำ อันอาจจะทำให้จุดประสงค์ของบทภาพยนตร์ไขว้เขวไปจากเดิมได้

2. เทคนิคการกำหนดการแสดงเพื่อการถ่ายทำภาพยนตร์

ความเป็นธรรมชาติ คือ สิ่งที่จะทำให้ “การแสดง” ของผู้แสดงเป็นที่ยอมรับของผู้ดู เสมือนภาพการแสดงนั้นเป็นเหตุการณ์ในชีวิตจริง เพราะความเป็นธรรมชาติในการแสดงจะทำให้เกิดความสมจริง และดึงความรู้สึกของผู้ดูให้คล้อยตามเรื่องของภาพยนตร์ได้ เทคนิคการกำหนดการแสดงออกของตัวละครมีปัจจัยสำคัญ ต่อ การถ่ายทอดความคิดหรืออารมณ์ของตัวละคร การกำหนดการเคลื่อนไหว และการกำหนดตำแหน่งของตัวละคร

2.1 การถ่ายทอดความคิดหรืออารมณ์ของตัวละคร

ภาพยนตร์ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของตัวละครให้ผู้ดูรู้ได้ 3 ทาง คือ ให้ตัวละครแสดงออกชัดเจนโดยทางคำพูด และ การกระทำหรือแอ็คชั่นของตัวละครเองและหากตัวละครไม่แสดงออกอย่างชัดเจน คือเก็บความคิดหรืออารมณ์ไว้ภายใน ภาพยนตร์สามารถแสดงให้ผู้ดูรู้ได้ด้วยการใช้สัญลักษณ์ ในแง่ศิลปะการแสดงภาพยนตร์ให้ความสำคัญแก่แอ็คชั่นมากกว่าคำพูด แอ็คชั่นมีน้ำหนักมากกว่าคำพูด เพราะสามารถดึงอารมณ์ร่วมจากผู้ดูได้ดีกว่าแอ็คชั่นทุกชนิดไม่ว่าจะเล็กน้อยเพียงใดก็ตามที่ปรากฏในภาพยนตร์ จะต้องเป็นแอ็คชั่นที่ผู้กำกับภาพยนตร์เลือกสรร และกลั่นกรองให้เข้ากับบุคลิกของตัวละครและเหตุการณ์ที่กำลังดำเนินไปในซีน

การใช้สัญลักษณ์ นอกจากจะใช้กับตัวละครแล้วยังใช้กับสถานที่ ฤดูกาล และอารมณ์ของเหตุการณ์ในซีนได้อีกด้วย เช่น เครื่องหมาย กากบาทสีเขียวใช้กับ โรงพยาบาล หรือเครื่องหมาย Px ใช้กับร้านขายยา เป็นต้น

2.2. การกำหนดการเคลื่อนไหว

การเคลื่อนไหวเป็นหัวใจในการเสนอเรื่องราวของภาพยนตร์ ซึ่งประกอบด้วย การเคลื่อนไหวของผู้แสดง การเคลื่อนไหวกล้องภาพยนตร์ และการเคลื่อนไหวในที่เกิดจากการตัดต่อลำดับภาพ ในที่นี้จะแบ่งพิจารณาการเคลื่อนไหวออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.2.1 การเคลื่อนไหวที่มีสาเหตุมาจากแรงกระตุ้นภายในตัวละคร

เป็นการเคลื่อนไหวเฉพาะของตัวละครที่เกิดจากอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของตัวละครและแรงกระตุ้นนี้จะทำให้เกิดการเคลื่อนไหวของตัวละครแบบใดแบบหนึ่งใน 3 แบบ

2.2.1.1 การเคลื่อนไหวที่แสดงการเข้าร่วมด้วย จะเป็นการเคลื่อนไหวที่ตัวละครมีทิศทางเคลื่อนหาตัวละครอื่น อารมณ์หรือความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร ที่ผลักดันให้ตัวละครเข้าหาผู้อื่นหรือสิ่งของอื่นนี้ เป็นทั้งอารมณ์กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจหรือความรัก หรือทั้งความเกลียดชัง

2.2.1.2 การเคลื่อนไหวที่แสดงการหลบหลีกเลียงหรือปฏิเสธ โดยทั่วไปแล้วมักจะเป็นการเคลื่อนไหวที่ตัวละครพาตัวเองออกห่างจากตัวละครอื่น อันแสดงให้เห็นถึงการปฏิเสธ หรือต้องการหลบหนี ซึ่งมีสาเหตุมาจากความกลัว ความละอายแค้นใจ ความเบื่อหน่าย

2.2.1.3 การเคลื่อนไหวที่แสดงความพลุ่งพล่านสับสน จะเป็นการเคลื่อนไหวที่ปราศจากทิศทาง คือ ไม่มุ่งไปหาหรือมุ่งหนีใครหรืออะไร การเคลื่อนไหวเช่นนี้ เกิดจากความพลุ่งพล่าน ปั่นป่วน และความสับสนทางอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งเป็น ได้ทั้งอารมณ์ความรู้สึกทางด้านลบ เช่น ความโกรธ ความไม่มั่นใจ หรืออารมณ์ทางด้านบวก เช่น ตื่นเต้น ความอยากรู้อยากเห็น ร่าเริง เบิกบาน เป็นต้น

2.2.2 การเคลื่อนไหวที่มีสาเหตุจากภายนอกตัวละคร

2.2.2.1 การเคลื่อนไหวที่เกิดจากการกำหนดของบทภาพยนตร์ ได้แก่ การเคลื่อนไหวพื้นฐานทุกชนิดของตัวละคร หรือ อื่นๆตามบทภาพยนตร์กำหนดไว้ เช่น เมื่อมีเสียงกดกริ่งหน้าบ้าน คนใช้ก็จะไปดูว่ามีใครมา เป็นต้น

2.2.2.2 การเคลื่อนไหวที่เกิดเพราะความต้องการเน้นจุดเด่นของเหตุการณ์ การเคลื่อนไหวนี้จะเป็นการเคลื่อนไหวที่เกิดจากการทำงานของกล้องภาพยนตร์และการเคลื่อนไหวจากการตัดต่อลำดับภาพเป็นส่วนใหญ่การที่ต้องมีการเน้นในภาพยนตร์ก็เพื่อที่จะขมวดอารมณ์ให้แก่เหตุการณ์เพื่อเร้าความสนใจของผู้ดู

2.2.3 การกำหนดตำแหน่งตัวละครในซีน

การกำหนดตำแหน่งตัวละครในซีนเป็นการกำหนดเพื่อผลทางศิลปะการแสดงโดยตรง โดยจะกำหนดจุดที่ตัวละครแต่ละตัวจะปรากฏในซีนไม่ว่าจะ นั่ง นอน เดิน ให้สัมพันธ์ซึ่งกันและกันเพื่อที่จะบอกนัยแห่งความสัมพันธ์และอารมณ์ของตัวละครเหล่านั้นตามเนื้อเรื่องของภาพยนตร์ เช่น ชายหนุ่มคนหนึ่งจับผู้หญิง 2 คน ในเวลาเดียวกัน จนวันหนึ่งผู้หญิง 2 คนนี้เจอกันรู้ความจริงทะเลาะกันด้วยความหึงหวง จุดแรกที่จะเปิดเห็นภาพชายหนุ่มเข้ามาในเหตุการณ์ อาจจะเป็นภาพที่ชายหนุ่มยืนอยู่ตรงกลางระหว่างผู้หญิงสองคนนั้นเป็นเหมือนสัญลักษณ์บอกว่าชายหนุ่มคนนี้นั้นมีสัมพันธ์กับผู้หญิงสองคน เป็นต้น

ผู้กำกับภาพยนตร์จะต้องกำหนดตำแหน่งต่างๆ โดยยึดถืออยู่เสมอว่า ต้องให้อารมณ์ความรู้สึกและความสัมพันธ์ของตัวละคร ตามเนื้อเรื่องภาพยนตร์เป็นตัวกำหนดจินตนาการของผู้กำกับภาพยนตร์ ส่วนหนึ่งของผลงานที่จะรับรองฝีมือ หรือคุณภาพของผู้กำกับภาพยนตร์ได้นั้น อยู่ที่การสร้างภาพที่สามารถสื่อความหมายในตัวเองได้ชัดเจน โดยที่ไม่ต้องอาศัยคำพูดใดๆ มาอธิบาย

3. การวางแผนถ่ายภาพการแสดง

เมื่อผู้กำกับภาพยนตร์กำหนดการแสดง ของตัวละคร และกำหนดการถ่ายทอดการแสดง ออกมาเป็นภาพยนตร์แล้ว จะต้องวางแผนในการถ่ายภาพการแสดงทั้งหมดด้วยโดยคำนึงถึงการกำหนดตำแหน่งกล้องและ การวางแผนตัดต่อลำดับภาพเป็นหลัก ที่ต้องวางแผนล่วงหน้าก็เพื่อผลในการควบคุมจังหวะในการเดินเรื่องของภาพยนตร์

3.1 การกำหนดตำแหน่งกล้อง ทำได้ 2 วิธี ได้แก่

3.1.1 การกำหนดตำแหน่งกล้องภาพยนตร์โดยยึดความสำคัญของตัวละครเป็นหลัก หมายถึง การปฏิบัติงานถ่ายทำภาพยนตร์ที่เริ่มด้วยการจัดบล็อกกิงของตัวละครก่อน แล้วจึงจัดกล้องให้รับกับบล็อกกิงของตัวละครผู้กำกับภาพยนตร์โดยทั่วไปมักจะให้ความสำคัญกับวิธีนี้มากกว่าที่จะคิดมุมกล้องก่อนแล้วค่อยคิดบล็อกกิงของตัวละคร

3.1.2 การกำหนดตำแหน่งกล้องภาพยนตร์โดยยึดความสัมพันธ์ของภาพเป็นหลัก แม้ภาพยนตร์จะให้ความสำคัญกับบล็อกกิงของตัวละครแต่ก็จะมีหลายช่วงหลายตอนของภาพยนตร์บางประเภท ที่ต้องคิดสร้างภาพโดยให้ความสำคัญแก่มุมกล้องก่อนอื่นได้อันได้แก่

1. ช่วงเปิดซีนใหม่ในเหตุการณ์แต่ละตอนที่ต้องแสดงให้รู้ว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นเมื่อไหร่ที่ไหน เป็นต้น

2. ในกรณีแสดงเงื่อนงำหรือสัญลักษณ์ของตัวละคร เช่น เปิดซีนด้วยภาพหมวกใบโปรดของพ่อที่ใช้เป็นประจำหล่นอยู่ เป็นต้น

3. ในกรณีที่ต้องการแสดงอารมณ์และบรรยากาศของเหตุการณ์ในเรื่อง เช่น จับภาพบ้านต่างหน้า บ้านกระแทก ส่วนบริเวณรอบบ้านมีสิ่งของที่ปลิว เป็นต้น

3.2 การวางแผนการตัดต่อ

ในการถ่ายทำภาพยนตร์ผู้กำกับภาพยนตร์จะต้องคิดวางแผนในการถ่ายภาพ โดยคำนึงถึงการตัดต่อลำดับภาพด้วย เพราะงานตัดต่อลำดับภาพจะเป็นการรวมลำดับเหตุการณ์ต่างๆ ของภาพยนตร์ ที่ถูกชอยออกเป็นข้อๆ เพื่องานการถ่ายทำให้กลับมารวมใหม่อีกครั้ง โดยยังคงไว้ซึ่งความต่อเนื่องของเนื้อ อารมณ์ โครงสร้าง และความหมายของเรื่องราว

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับงานการกำกับภาพยนตร์ในการถ่ายประจำวัน

การกำกับภาพยนตร์ในการถ่ายแต่ละวันนั้นเป็นเรื่องยากมากต่อการถ่ายทำ เพราะต้องรู้จักเทคนิควิธีการกำกับที่ถูกต้อง หรือควรรีบทบทแล้วอิงนำไปใช้ เพราะจะได้ภาพยนตร์ที่สมบูรณ์และสะดวกต่อการถ่ายทำเป็นอย่างมากเพราะในแต่ละวันของการถ่ายทำนั้นต้องเจอทีมงานจำนวนมากผู้กำกับภาพยนตร์จะต้องมีวิธีการคิด อย่างแม่นยำและเตรียมความพร้อมมาอย่างดี เพื่อที่จะทำงานหน้ากองให้สำเร็จและได้การถ่ายภาพยนตร์ที่สมบูรณ์แบบตามที่ผู้กำกับภาพยนตร์ต้องการ

1. การจัดเซต-ออฟ

การจัดเซต-ออฟ เป็นการกำหนดจุดตั้งกล้อง และการให้แสง เพื่อการถ่ายทำภาพยนตร์แต่ละครั้งของผู้กำกับภาพยนตร์ เพื่อให้ได้ภาพยนตร์ตรงตามความต้องการ โดยผู้กำกับภาพยนตร์จะอธิบายให้ทีมงานเข้าใจก่อนถ่ายทำจริง

ผู้กำกับภาพยนตร์จะอธิบายกำหนดเซต-ออฟ แต่ละจุดให้แก่ผู้ร่วมงานอันมี ผู้แสดง ผู้ถ่ายภาพ จัดแสง ผู้ช่วยผู้กำกับ ผู้บันทึกเสียง บวมแมน ผู้จัดบันทึกการถ่ายทำ ผู้กำกับศิลป์ และคนอื่นๆ เกี่ยวข้องโดยผู้กำกับภาพยนตร์ จะใช้ไวไฟน์เคอร์เล็งมุมกล้อง เพื่อกำหนดจุดตั้งกล้องที่เหมาะสม และจะอธิบายผู้ถ่ายภาพว่าภาพที่ต้องการจะกินเนื้อที่ในฉากมากน้อยเพียงใด ในเซต-ออฟนั้นๆ ผู้แสดงเข้าจากที่คนและผู้แสดงจะเคลื่อนไป ณ จุดใดบ้าง เพื่อจะได้จัดแสงถูกต้อง และทั่วถึงและถ้ากล้องต้องเคลื่อนตามหรือเคลื่อนรับผู้แสดงกล้องจะเคลื่อนอย่างไร และในขณะที่เดียวกันภาพยนตร์เรื่องนั้นถ่ายโดยบันทึกเสียงจริงเพื่อกำหนดการจัดไมโครโฟนและทิศทางการเคลื่อนไหวของไมโครโฟนเพื่อที่จะบันทึกเสียงให้คุณภาพดีที่สุดในขณะจัดเซต-ออฟ บ้างช่วงผู้แสดงหรือแสดนอินของผู้แสดงจะมายู่รวมฉากเพื่อให้วัดแสง หรือเพื่อคอยเดินตามคิวที่ผู้กำกับได้กำหนดไว้

ในการจัดเซต-ออฟผู้ถ่ายภาพจะจัดตั้งกล้องตามที่ผู้กำกับต้องการเมื่อจัดกล้องเรียบร้อยแล้ว จึงให้แสงบริเวณฉากที่จะถ่าย ทีมงานแต่ละฝ่ายร่วมถึง ผู้กำกับภาพยนตร์และผู้แสดง จะปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยการประสานงานกัน และเมื่อเซต-ออฟเรียบร้อยแล้วเข้ามาซ้อมคิวเซต-ออฟก่อนจะลงมือถ่ายจริงเพื่อที่จะตรวจสอบบล็อกกิงตัวละครให้เรียบร้อยแล้วก่อน ที่ผู้กำกับภาพยนตร์ได้กำหนดไว้ นั้นยังมีจุดใดบ้างหรือไม่มีตัวแสดงใดยืนบังกันหรือมีสิ่งใดบังฉากการแสดง การเดินเข้าออกการแสดงติดกับทางแสงจนทำให้เกิดเงาบบบหน้าเกลียดหรือไม่

2. การซ้อมการแสดง

การซ้อมการแสดงเป็นเรื่องที่จำเป็นต้องมี แต่จะมากหรือน้อยหรือเป็นไปในลักษณะใดนั้นขึ้นอยู่กับงบประมาณการสร้าง และแนวทางปฏิบัติของผู้กำกับภาพยนตร์ในแต่ละคน การซ้อมการแสดงเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งของความสำเร็จในการถ่ายภาพยนตร์

แนวคิดการซ้อมการแสดงก่อนถ่ายทำภาพยนตร์นี้ มีส่วนมาจากการที่ภาพยนตร์รับเอาระบบการในศิลปะการแสดงของละครเวทีมา แล้วค่อยๆปรับให้เป็นภาพยนตร์เอง และปัจจุบันนี้ การจะซ้อมหรือไม่ซ้อมการแสดงก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 2 ประการ ดังกล่าวมาในข้างต้น คือ งบประมาณและวิธีการทำงานของผู้กำกับภาพยนตร์แต่หากจะมีการซ้อมการแสดงของภาพยนตร์ เทคนิคที่จะกล่าวต่อไปจะเป็นแนวทางกว้างของการปฏิบัติ ก็ไม่ใช่กฎเกณฑ์ตายตัวทั้งนี้เพราะการที่จะรู้ว่าจังหวะใดที่ผู้แสดงและทีมงานซ้อมเพียงพอ ในอันที่จะอำนวยความสะดวกที่จะถ่ายทำนั้นเป็นสิ่งที่ไม่อาจเรียนรู้ได้ด้วยการอ่านจากตำราหากแต่ประสบการณ์เท่านั้นที่จะสอนหรือบอกผู้กำกับได้ ถ้าผู้แสดงซ้อมมากเกินไปโอกาสที่การถ่ายทำในเทคแรกจะใช้ไม่ได้นั้นมีอยู่มาก ผู้แสดงอาจแสดงออกไม่มีชีวิตชีวา และการเคลื่อนไหวก็จะไม่เป็นธรรมชาติ แต่ถ้าผู้แสดงซ้อมไม่เพียงพอ ความบกพร่องของจังหวะที่มีการเคลื่อนไหว ที่จะมีความหมายต่อเรื่องราวรวมทั้งการพูดบท ของผู้แสดงก็อาจบกพร่องได้

ผู้กำกับภาพยนตร์บางคนจึงอาจให้ความสำคัญต่อการซ้อมก่อนการถ่ายทำ ในขณะที่บางคนจะไม่ให้ผู้แสดงซ้อมการแสดงเลยด้วยเหตุผลต่างตากัน เพราะฉะนั้นผู้กำกับภาพยนตร์จะต้องแก้ไขข้อผิดพลาดดังกล่าวของผู้แสดงเสียตั้งแต่ต้นมือ คือ ตั้งแต่ตอนอ่านหรือตีความบทภาพยนตร์ครั้งแรกเลย ผู้แสดงบางคนอาจจะไม่ชอบการกระทำเช่นนี้เพราะเขาถือว่าเพิ่งเริ่มอ่านบทเป็นครั้งแรก แต่ผู้กำกับภาพยนตร์ก็ต้องมีกุศโลบายที่จะบอกผู้แสดง โดยไม่ทำให้เขาคิดไปในแง่ว่าเขาถูกตำหนิตั้งแต่จุดเริ่มต้น การประสานงานของผู้กำกับภาพยนตร์กับผู้แสดงจะนำไปสู่การแสดงออกที่ถึงพร้อมซึ่งศิลปะการแสดงของผู้แสดง

3. การถ่ายซ้ำหรือเทค

การถ่ายซ้ำหรือเทคนั้น เกิดขึ้นจากความไม่สมบูรณ์ในการถ่ายทำเหตุการณ์ในภาพยนตร์เป็นการถ่ายทำใหม่ในมุมกล้องและเซต-อัพเดิม ซึ่งจะทำมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับงบประมาณในการสร้างแนวทางปฏิบัติงานของผู้กำกับ และระดับความอดทนของทีมงาน

หากการถ่ายทำในช็อตใดหนึ่งช็อตหนึ่งหรือในเซต-อัพ ไม่สมบูรณ์ ผู้กำกับภาพยนตร์จะขอให้ถ่ายช็อตนั้นซ้ำหรือผู้แสดงเองไม่มั่นใจไม่พอใจในการแสดงของตัวเอง หรือการเคลื่อนไหวของกล้องในอันที่จะสัมพันธ์กับแอคชั่นของผู้แสดงไม่ดี หรือจุดจบหรือจุดบกพร่องในทางแสง หรือแม้แต่การที่ทุกอย่างในช็อตสมบูรณ์หมด แต่ผู้กำกับภาพยนตร์ต้องการถ่ายภาพเพื่อไว้หรือที่เรา

เรียกว่า “กันเหนียว” คือกันความบกพร่องที่เราอาจจะมองไม่เห็น เป็นต้น ซึ่งเหล่านี้เป็นเหตุที่จะต้องถ่ายทำซ้ำ เป็นต้น

ในการถ่ายทำจำนวนเทคที่จะถ่ายในแต่ละช็อตขึ้นอยู่กับรูปแบบและความซับซ้อน ของเหตุการณ์ในซีนด้วย ดังนั้น หากจะกำหนดอัตราเฉลี่ยว่าในภาพยนตร์เรื่องหนึ่งแต่ช็อตสรุปแล้วควรถ่ายกี่เทค นั้นก็อาจจะเป็นการยากอยู่สักหน่อย เพราะเหตุการณ์บางอย่างสามารถถ่ายหนึ่งถึงสองเทคก็ใช้ได้แล้วแต่เหตุการณ์บางอย่างอาจจะถ่ายทำซ้ำถึง 10 เทค ถึงจะใช้ได้ก็มี โดยทั่วไปการที่ผู้กำกับภาพยนตร์จะกำหนดอัตราเฉลี่ยจำนวนเทคที่จะถ่ายซ้ำ โดยพิจารณางบประมาณและจิตความอดทนของทีมงาน แล้วก็ต้องพิจารณาระดับความต้องการความสมบูรณ์แบบของการทำงานของผู้กำกับเองด้วย

ผู้กำกับภาพยนตร์อาจจะคิดได้ว่าความสมบูรณ์แบบเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องยึดถือ แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องรู้ด้วยว่าความสมบูรณ์แบบจริงๆ แล้วนั้นยากที่จะได้มา และในภาวะจำเป็นของผู้กำกับก็น่าจะยอมรับสิ่งซึ่งเป็นรองความสมบูรณ์แบบสูงสุดที่ผู้กำกับคาดหวังไว้ได้ การที่จะรู้ว่าเมื่อไหร่จึงจะถ่ายซ้ำและเมื่อไหร่จะเลิกถ่ายช็อตเดิมไปเริ่มถ่ายช็อตใหม่นั้น ถือได้ว่าเป็นศิลปะชนิดหนึ่งและทักษะของงานในหน้าที่ของผู้กำกับภาพยนตร์เลยทีเดียว